

Rb Amsterdam, 17 mei 2006, Lako Kennels v TROS

PUBLICATIE

Onrechtmatige aantasting in eer en goede naam

- Het voorgaande brengt met zich dat Tros c.s. onrechtmatig hebben gehandeld jegens Lako Kennels. Immers, aan de kwalificatie van Lako Kennels als nummer 2 op de lijst van de Top 5 van malafide hondenhandelaren, ofwel als de nummer 2 van de slechtste fokkers, of de nummer 2 van de meest beruchte hondenhandelaren, ligt geen gedegen onderzoek ten grondslag.

Het eenmalig bezoek dat twee medewerkers van Radar incognito en voorzien van een verborgen camera aan Lako Kennels hebben gebracht is daartoe onvoldoende. Tros c.s. hadden zich dienen te beperken tot de kwalificatie van de Top 5 van de hondenhandelaren met de meeste klachten (welke kwalificatie wordt gestaafd door het onderzoek van de Dierenbescherming), zoals zij op haar website van 15 juni 2004 uiteindelijk ook hebben gedaan. Bovendien was het zorgvuldig geweest indien in de uitzending van Radar het aantal binnengekomen klachten was afgezet tegen het aantal verkochte puppies en het aantal jaren waarop de klachten betrekking hadden. Tevens had Lako Kennels c.s. om commentaar gevraagd behoren te worden. Naar het oordeel van de rechtbank dient het belang van Lako Kennels om niet lichtvaardig aan verdachtmakingen te worden blootgesteld in dit geval dan ook zwaarder te wegen dan het belang van Tros c.s. om hun mening vrij te kunnen uiten.

Schadestaat materiële schade – causaal verband

- Daarbij heeft te gelden dat in het kader van de schadestaatprocedure nog aan de orde dient te komen de thans nog onderbelicht gebleven aspecten van het causaal verband tussen de onrechtmatige gedraging van Tros c.s. en de door Lako Kennels gestelde schade, de toerekenbaarheid, alsmede het bewijs van de gestelde schade.

Zo is het de vraag of de door Lako Kennels geleden schade het directe gevolg is van de gewraakte uitzending van Radar ofwel, zoals de Dierenbescherming heeft betoogd, wellicht (mede) het gevolg is van de brede aandacht voor de wijze waarop de hondenhandel in het algemeen wordt bedreven en door Lako Kennels in het bijzonder.

€2.000 immateriële schade per persoon

- Tros c.s. hebben ook niet betwist dat A en B leven in een kleine leefgemeenschap, alwaar zij volledig geïsoleerd zijn geraakt doordat zij binnen die gemeenschap worden aangemerkt als malafide oplichters die vanwege financieel gewin jarenlang misbruik hebben gemaakt van het vertrouwen van hun klanten en van de affectie van die klanten voor puppies. Evenmin is betwist dat A en B ook ongevraagd worden benaderd, uitgescholden en ernstig beleedigd. De omstandigheid dat A en B in de onrechtmatige uitzending van Radar niet bij naam zijn genoemd, maakt niet dat dit niet aan het onrechtmatig handelen van Tros c.s. te wijten is. Voor dit alles acht de rechtbank een bedrag van €2.000,- per persoon in overeenstemming met de wettelijke maatstaven.

Geen regresrecht TROS op Dierenbescherming

- Kortom, het beweerdelijk onrechtmatig handelen van Tros c.s. staat geheel los van de door de Dierenbescherming aangeleverde top 5, zodat er geen regresrecht bestaat van Tros c.s. jegens de Dierenbescherming.

Vindplaatsen: LJN: [AX2452](#)

Rb Amsterdam, 17 mei 2006

(N.C.H. Blankevoort)

Vonnis in hoofdzaak en vrijwaring van 17 mei 2006 in de zaak met zaaknummer / rolnummer: 320357 / HA ZA 05-2016 van

1. de maatschap LAKO KENNELS, gevestigd te Huisen (gemeente Lingewaard),
2. A, wonende te (woonplaats)
3. B, wonende te (woonplaats),

eisers,

procureur mr. P.C.J. Twaalfhoven,
tegen

1. de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid TROS, gevestigd te Hilversum,
2. C, wonende te (woonplaats),

gedaagden,

procureur mr. K. Gilhuis,

en in de zaak met zaaknummer / rolnummer 329982 / HA ZA 05-3327 van

1. de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid TROS, gevestigd te Hilversum,
2. C, wonende te (woonplaats),

eiseressen,

procureur mr. K. Gilhuis,

tegen

de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid NEDERLANDSE VERENIGING TOT BESCHERMING VAN DIEREN, gevestigd te 's-Gravenhage,
gedaagde,

procureur mr. J.W. van Rijswijk.

Eisers in de hoofdzaak zullen hierna gezamenlijk worden aangeduid met Lako Kennels c.s., dan wel afzonderlijk met Lako Kennels, A en B. Gedaagden in de hoofdzaak/eiseressen in de vrijwaringszaak zullen hierna gezamenlijk worden aangeduid met Tros c.s. en af-

zonderlijk met Tros en C. Gedaagde in de vrijwaringszaak zal hierna Dierenbescherming genoemd worden.

1. De procedure in de hoofdzaak

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaardingen, met bewijsstukken;
- akte van de zijde van Lako Kennels c.s.;
- extract uit de minuten van 19 oktober 2005, met de daarin vermelde stukken en/of proceshandelingen;
- de conclusie van antwoord, met bewijsstukken;
- het ambtshalve gewezen tussenvonnissen van 14 december 2005, waarbij een comparitie van partijen is gelast die op 15 maart 2006 heeft plaatsgevonden en het daarvan opgemaakte proces-verbaal, met de daarin vermelde stukken.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

1. De procedure in de vrijwaringszaak

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding, met bewijsstukken;
- akte houdende overlegging producties van de zijde van Tros c.s.;
- conclusie van antwoord, met bewijsstukken;
- ambtshalve gewezen tussenvonnissen van 25 januari 2006, waarbij een comparitie van partijen is gelast die op 15 maart 2006 heeft plaatsgevonden en het daarvan opgemaakte proces-verbaal, met de daarin vermelde stukken.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

1. De feiten in beide zaken

1.1. Lako Kennels heeft over de periode van 1990 tot 24 mei 2004 op jaarbasis gemiddeld 1.500 puppies verkocht en geleverd.

1.2. Tros zendt sinds 1995 het consumentenprogramma Radar uit, waarvan C presentatrice en eindredacteur is.

1.3. In de uitzending van Radar van 10 februari 2003 is aandacht besteed aan de hondenhandel in Nederland. Een woordvoerder van de Dierenbescherming, D (hierna: D), zei naar aanleiding van een vraag van C in die uitzending:

“Wat wij gaan ondernemen is dat we dit jaar groot onderzoek gaan doen naar de malafide hondenhandel. Wij hebben dat een aantal jaren geleden ook gedaan, maar dat willen wij actualiseren en dat betekent dat wij heel veel gegevens nodig hebben. Ik zou ook iedereen willen oproepen vandaag thuis, die ook maar enigszins ervaring heeft of familie of vrienden heeft met zo'n situatie met zo'n hondje bij een malafide hondenfokker. Laat ons dat weten, wij hebben vanavond een telefoon-team paraat staan tot vanavond 22.00 uur. Iedereen kan bellen op 0900-0099 en kom alsjeblieft met je verhaal, want het is de enige manier om ze aan te pakken. Die informatie is voor ons broodnodig en alleen dan kunnen we die malafide hondenhandelaar aanpakken.”

In voornoemde uitzending is tevens gewezen op de mogelijkheid om via de website van de Dierenbescherming klachten in te dienen.

1.4. Naar aanleiding van voornoemde oproep heeft de Dierenbescherming 1600 klachten ontvangen. Deze klachten zijn door de Dierenbescherming zelfstandig verzameld en onderzocht. De Dierenbescherming heeft ook steekproeven genomen om de validiteit van de

klachten te toetsen. Op verzoek van de Dierenbescherming zijn de binnengekomen klachten gecategoriseerd door het Van Hall Instituut te Leeuwarden. De klachten zijn ook gescreend door de Landelijke Inspectiedienst Dieren. Naar aanleiding van de binnengekomen klachten zijn door de Dierenbescherming interviews afgenomen met fokkers, handelaren, dierenartsen, gedrags-therapeuten en rasverenigingen. Het resultaat van dit onderzoek is neergelegd in het Zwartboek Malafide Hondenhandel 2004. Ook heeft de Dierenbescherming uit de ontvangen klachten een Top 5 samengesteld van die hondenhandelaren over wie de meeste klachten ontvangen waren. Uit de overgelegde klachtenlijst blijkt dat de klachten met betrekking tot Lako Kennels stammen uit de periode van 28 april 1995 tot en met 20 februari 2003.

1.5. Een e-mail van 19 mei 2004 van D aan E, in dienst van Tros, luidt voor zover relevant:

“(…) Daarnaast komt er een internetsite on line, een speciale actie site, waarop mensen informatie en tips kunnen vinden over de aanschaf van een pup, melding kunnen doen van een malafide handelaar of de aanschaf van een ziek dier. Daar komt de uitkomst van het onderzoek van de oproep bij jullie, lees de 5 slechte fokkers!”

1.6. Op 24 mei 2004 is in de uitzending van Radar wederom aandacht besteed aan de hondenhandel in Nederland. Voornoemde aflevering is op de website van Tros op 24 mei 2004 als volgt aangekondigd:

“Aan de hand van circa 1.600 meldingen van gedupeerden, ruim een jaar geleden naar aanleiding van hetzelfde programma, heeft de Dierenbescherming de afgelopen tijd uitgebreid onderzoek naar deze handel verricht.”

Voorts vermelde de website:

“Een jaar geleden besteedde Radar aandacht aan de veel dierenleed veroorzakende malafide hondenhandel (...). Naar aanleiding van onze uitzending zijn de Dierenbescherming en de Radar-redactie overspoeld met reacties van mensen met soortgelijke ervaringen. Op basis van al die reacties heeft de Dierenbescherming een Top 5 samengesteld van de slechtste fokkers:

1. (...)

2. Lako Kennels, Huissen (50 klachten)

(...)

Wij zijn inmiddels een jaar verder en de vraag is natuurlijk of er iets veranderd is. Radar pakt opnieuw de verborgen camera en gaat langs bij de handelaren waar de meeste klachten over zijn binnengekomen.”

1.7. In de uitzending van Radar van 24 mei 2004 wordt teruggegrepen op de uitzending van Radar van 10 februari 2003. In de uitzending van 24 mei 2004 wordt gesproken met D en het PvdA-kamerlid F over de inhoud van het door de Dierenbescherming uitgebrachte rapport Zwartboek Malafide Hondenhandel. Voorts zegt C onder andere:

“Naar aanleiding van onze uitzending zijn wij en de Dierenbescherming overspoeld met reacties van mensen met soortgelijke ervaringen en op basis van al die reacties heeft de Dierenbescherming een top 5 samengesteld van de meest beruchte hondenhandelaren.”

Vervolgens verschijnt in beeld:

“De Top 5 malafide hondenhandelaren:

(...)

2. Lako Kennels”

Waarbij C onder meer zegt:

“Op nummer 2 staat Lako Kennels uit Huissen, Gelderland met 50 klachten.”

1.8. Ongeveer 14 dagen voorafgaand aan de hiervoor vermelde aflevering van Radar van 24 mei 2004, zijn twee medewerkers van het programma incognito en voorzien van een verborgen camera bij Lako Kennels geweest alwaar zij zich voordeden als aspirant-koper van een pup. Zonder wetenschap of toestemming van Lako Kennels zijn de beelden van dit bezoek op 24 mei 2004 in het programma Radar uitgezonden -zonder overigens daarbij de naam van Lako Kennels te noemen-, bij welke beelden de volgende tekst werd uitgesproken door C:

“De derde hondenhandelaar heeft weer een zeer ruime keuze. Een aantal pups ziet er slecht uit en de vacht is dof en de blik in de ogen is hartverscheurend. De bakken zijn bedekt met houtsnippers en nergens is eten, drinken of een speeltje te zien. Ook hier geen spoor van de moederhonden, een ander teken dat je waarschijnlijk met een broodfokker te doen hebt. In een andere ruimte zijn de wat grotere en ook wat oudere pups, deze zitten bij elkaar in stenen hokken. Het doet allemaal wel heel krap aan en de honden maken veel lawaai om aandacht te trekken. Ook hier fokken ze niet zelf maar kopen ze in.”

1.9. Op 24 mei 2004 heeft de Dierenbescherming het Zwartboek Malafide Hondenhandel 2004 gepresenteerd en aan de Tweede Kamer aangeboden, met het verzoek aan de Kamer om strengere straffen, een houdverbod en vooral niet het Honden en Kattenbesluit af te schaffen. Uit paragraaf 2.2. van het rapport blijkt dat de Dierenbescherming spreekt van malafide fokkers:

‘wanneer men uitsluitend uit is op grote winstmarges, bezuinigt op huisvesting, goede voeding en medische zorg en derhalve geen oog heeft voor dierenwelzijn. Persoonlijke aandacht, het broodnodige menselijke contact met de honden, ontbreekt. Vaak zijn het absoluut miserabele omstandigheden waarin honden hun leven als fokteef moeten slijten. Deze mensen, die honden louter als koopwaar beschouwen, maken misbruik van het feit dat mensen vaak al (verkochte) zijn bij de aanblik van een aandoenlijke pup. Onwetendheid van de consument en de laagdrempeligheid van de sector houdt de malafide hondenhandel in stand. Als emotie potentiële kopers niet direct over de streep trekt, dan zijn het wel de relatief lage prijzen van de honden in deze sector en het ontbreken van wachtlijsten, met name bij populaire rassen.’

Diverse landelijke ochtendbladen en nieuwsbulletins op radio en tv hebben aandacht besteed aan dit Zwartboek. Uit de door de Dierenbescherming ontvangen klachten heeft zij een Top 5 samengesteld (die niet is opgenomen in voornoemd Zwartboek) van die hondenhandelaren over wie de meeste klachten ontvangen waren, welke Top 5 de Dierenbescherming aan Radar ter beschikking heeft gesteld.

1.10. Blijkens een print van de desbetreffende website van Tros Radar stond op 27 mei 2004 op die website het volgende bericht:

“MALAFIDE HONDENHANDEL [24-05-2004]

(...) Op basis van al die reacties heeft de Dierenbescherming een top 5 samengesteld van de meest beruchte hondenhandelaren:

(...)

2. Lako Kennels, Huissen (50 klachten)”

1.11. Naar aanleiding van een klacht van een hondenhandelaar die in de Top 5 was opgenomen, heeft Tros haar website aangepast in die zin dat op 15 juni 2004 de hiervoor genoemde zinsnede “MALAFIDE HONDENHANDEL” is vervangen door “Dubieuze hondenhandel” en de zinsnede “meest beruchte hondenhandelaren” door “de hondenhandelaren met de meeste klachten”.

1.12. Eind juni 2004 heeft Tros alle berichtgeving over de uitzending van 24 mei 2004 en de link naar de uitzending zelf van haar website verwijderd.

1.13. Een ongeadresseerde brief van 16 september 2004 van G, coördinator stages en afstudeeropdrachten van de opleiding Diermanagement van het Van Hall instituut, luidt, voor zover relevant:

“Naar aanleiding van uw verzoek om inzage te krijgen in het rapport “De Malafide Hondenhandel” het volgende:

Het rapport is het resultaat van een afstudeeropdracht uitgevoerd door studenten van onze opleiding in opdracht van de Landelijke Inspectie Dierenbescherming. De rapportage is afgerond in juni 2003.

Bij het samenstellen van het rapport is gebruik gemaakt van de bruikbare respons uit klachten n.a.v. het Trosprogramma Radar, d.w.z. alle dubbelingen, onduidelijke klachten etc zijn verwijderd. Daarnaast hebben interviews plaatsgevonden met dierenartsen, gedupeerden, rasverenigingen, gedragstherapeuten en bonafide fokkers.

Resultaten in het rapport zijn voor wat betreft de klachten gebaseerd op het totale aantal klachten en op geen enkele wijze direct of indirect te herleiden tot individuele fokkers.

Uitspraken over individuele fokkers, ranglijsten e.d. kunnen dan ook niet gedaan zijn op basis van de resultaten in het afstudeerrapport en komen wat ons betreft volledig voor rekening voor degenen die deze uitspraken hebben gedaan.”

1.14. Bij brief van 26 september 2004 heeft H, voormalig inspecteur ter controle van de naleving van het Honden- en Kattenbesluit, geschreven dat hij in de periode van mei 1992 tot november 2001 twee à drie maal per jaar op ongeregelde tijdstippen controles heeft uitgevoerd bij Lako Kennels. Daarbij heeft hij naast de administratieve bescheiden betrekking hebbende op de in- en verkoop van de pups, eveneens de hygiëne van de onderkomens en de uiterlijke gezondheid van de pups gecontroleerd. Volgens H werden de door Lako Kennels verkochte pups steeds volgens de voorgeschreven wijze geënt door de dierenarts. Tijdens de door H gehouden controles is het nimmer voorgekomen dat hij op het gebied van hygiëne onacceptabele toe-

standen heeft aangetroffen bij Lako Kennels. In de kunststof onderkomens van de pups was tijdens de controles altijd vers drinkwater aanwezig. In de periode van mei 1992 tot en met november 2001 heeft H naar aanleiding van een door hem ontvangen aangifte éénmaal proces-verbaal opgemaakt tegen de eigenaar van Lako Kennels, in verband met de vermeende aflevering van een zieke pup, welke zaak uiteindelijk is geseponeerd. Andere kleine bij H bekende klachten van kopers, zijn -aldus H- steeds door Lako Kennels naar tevredenheid opgelost.

1.15. In een brief van 15 januari 2005 heeft mevrouw I, dierenarts te ... geschreven dat zij Lako Kennels in de jaren 1988 tot 2005 minimaal éénmaal per week bezocht en daarnaast ook op afroep. Tijdens de visites controleerde zij de gezondheid van de pups en zorgde zij voor het inenten van nieuwe pups. Waar nodig verleende zij veterinaire zorg.

1.16. Tros heeft, ondanks het verzoek daartoe van Lako Kennels c.s., geweigerd de kwalificatie van Lako Kennels als één van de meest beruchte en malafide hondenhandelaren in Nederland te rectificeren.

1. De vordering in de hoofdzaak:

1.1. Lako Kennels c.s. vorderen bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad:

A. te verklaren voor recht dat Tros c.s. hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de vergoeding van alle schade die Lako Kennels heeft geleden en nog zal lijden ten gevolge van de televisie-uitzending van Tros Radar d.d. 24 mei 2004, de publicatie aangaande Lako Kennels c.s. van 24 mei 2004 op de website van Tros en de weigering tot rectificatie van dit een en ander, welke schade dient te worden opgemaakt bij staat en te worden vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 25 mei 2004;

B. Tros c.s. hoofdelijk te veroordelen tot betaling van immateriële schadevergoeding aan A en B ten bedrage van € 100.000,= per persoon, althans tot betaling van een zodanig bedrag aan immateriële schadevergoeding als de rechtbank juist zal achten;

C. Tros c.s. hoofdelijk te veroordelen in de kosten van het geding.

1.2. Lako Kennels c.s. stellen daartoe, kort gezegd, dat Tros c.s. onrechtmatig hebben gehandeld door Lako Kennels te kwalificeren als één van de meest beruchte en malafide hondenhandelaren in Nederland. Dit terwijl aan die kwalificatie geen gedegen onderzoek van Tros c.s. ten grondslag ligt en geen hoor en wederhoor is toegepast alvorens tot uitzending van de gewraakte aflevering van Radar over te gaan. Indien wel zorgvuldig onderzoek had plaatsgevonden, zouden Tros c.s. hebben ontdekt dat de 49 -overigens niet officiële- klachten met betrekking tot Lako Kennels onjuist zijn. Zelfs indien de klachten wel juist zouden zijn betreft het klachten over een periode van maar liefst negen jaar, zodat de kwalificatie 'meest malafide hondenhandelaar' op geen enkele wijze de lading kan dekken. De weigering deze kwalificatie(s) te rectificeren levert een zelfstandige onrechtmatige daad op jegens Lako Kennels c.s. Indien spoedig en adequaat zou zijn gerectificeerd, in woord en beeld, had de materiële en immateriële scha-

de die thans is ontstaan middels de onbeheersbare verspreiding van de onrechtmatige incriminaties met betrekking tot Lako Kennels op en via het internet, beperkt kunnen worden. Door middel van de beelden van de verborgen camera hebben Tros c.s. op bedrieglijke en onrechtmatige wijze alles in het werk gesteld teneinde de juistheid van de incriminatie van Lako Kennels aan de hand van vage beelden en onjuist commentaar te versterken teneinde deze bij het publiek ingang te doen vinden. De tekst die C in de uitzending uitsprekt bij de beelden van Lako Kennels is feitelijk onjuist en onnodig suggestief. Bovendien blijkt uit de brief van G van 16 september 2004 dat het onmogelijk is het totale aantal klachten direct of indirect te herleiden tot individuele fokkers. Uitspraken, kwalificaties en ranglijsten over individuele fokkers kunnen om die reden, aldus G, niet zijn gebaseerd op de klachtesresultaten in het afstudeerrapport. Tros c.s. hebben evenwel onder vermelding van het aantal pretense klachten de kwalificatie van Lako Kennels als één van de meest beruchte en malafide hondenhandelaren in Nederland, nummer twee op de ranglijst, in hun programma Radar en op hun website publiek gemaakt, welke kwalificatie zij daardoor ook tot de hunne hebben gemaakt.

1.3. Tros c.s. kunnen zich niet verschuilen achter de bron van de Top 5, te weten de Dierenbescherming. Tros c.s. hebben immers zelf een actieve rol gespeeld bij het onderzoek naar 'de malafide hondenhandel'. In de uitzending van Radar van 24 mei 2004 wordt teruggeblift op de uitzending van 10 februari 2003 waarin Tros c.s. bij monde van D een dringende oproep doen aan het Nederlandse kijkerspubliek om klachten over puppies bij de Dierenbescherming te melden, een pup wordt gekocht bij een van de hondenhandelaren uit de Top 5, deze pup wordt onderzocht door een door Tros c.s. ingeschakelde dierenarts en waarin Van de Heuvel (een medewerker van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming) wordt geïnterviewd. In de gewraakte uitzending van 24 mei 2004 wordt D opnieuw geïnterviewd, en onmaskert Tros met de verborgen camera wederom 'gewetenloze zakenmensen die over de rug van onschuldige dieren geld verdienen'.

1.4. Als gevolg van het onrechtmatig handelen van Tros c.s. verkoopt Lako Kennels slechts incidenteel nog een pup. Met de opbrengst van deze sporadische verkooptransacties zijn de vaste bedrijfslasten voor Lako Kennels niet langer te dekken waardoor Lako Kennels waarschijnlijk op korte termijn genooddaakt is haar bedrijfsmatige activiteiten te staken en gestaakt te houden. Aldus is de materiële schade gelijk te stellen aan de waarde van de onderneming op 23 mei 2004.

1.5. A en B lijden als gevolg van de onrechtmatige publicaties van Tros c.s. tevens immateriële schade. Zij zijn binnen hun leefgemeenschap volledig geïsoleerd geraakt omdat zij door deze gemeenschap worden aangemerkt als malafide oplichters die vanwege financieel gewin jarenlang misbruik hebben gemaakt van het vertrouwen van hun klanten en van de affectie van die klanten voor puppies. A en B worden ook ongevraagd benaderd, uitgescholden en ernstig beledigd, waarbij alle fatsoensnormen uit het oog worden verloren. Ook

via brieven en via internet worden verwensingen geuit richting A en B. Voor dit alles achten A en B de gevorderde immateriële schadevergoeding gepast.

1. Het verweer

1.1. Tros c.s. hebben de vordering gemotiveerd betwist. Zij betogen, kort gezegd, dat zij slechts de Top 5 hebben gepresenteerd die door de Dierenbescherming is samengesteld op basis van door haar ontvangen klachten. Tros c.s. hebben de Top 5 dan ook niet tot de hunne gemaakt. De Dierenbescherming heeft vastgehouden aan de uitkomsten van haar onderzoek. Tros c.s. mochten afgaan op het onderzoek van de Dierenbescherming. De bron, zijnde de Dierenbescherming, is verantwoordelijk voor de inhoud van de Top 5. Op bronnen met groot gezag mag sneller worden vertrouwd door de pers. De Dierenbescherming kan gezien worden als een zeer betrouwbare bron. Als zoveel consumenten over je klagen en daarbij dierenwelzijn in het geding is, dan is dat een misstand waaraan aandacht besteed mag worden. Daarbij komt dat Tros c.s. zich ervan hebben vergewist dat het onderzoek van de Dierenbescherming deugdelijk was en of de Dierenbescherming nog steeds achter de uitkomsten van het onderzoek staat. Bovendien zijn Tros c.s. niet uitsluitend op het onderzoek van de Dierenbescherming afgegaan. De twee redactieleden van Radar die Lako Kennels hebben bezocht, hebben aldaar een beeld aangetroffen dat overeenstemde met het door de Dierenbescherming geschetste beeld van malafide hondenhandel. De Radar-redacteuren is tijdens hun bezoek aan Lako Kennels door een van de verkopers van Lako Kennels ook verteld dat Lako Kennels zelf geen honden fokt, maar ze inkoop. Ook werd hun verteld dat Lako Kennels nooit stamboomhonden verkoopt, maar slechts gelegenheden nestjes. Gelet op hetgeen deze redacteuren bij Lako Kennels aan troffen, wekte het bij hen geen verbazing dat over Lako Kennels zoveel klachten waren binnengekomen. De gepresenteerde Top 5 vindt ook steun in het feitenmateriaal dat door de Dierenbescherming aan Tros c.s. ter beschikking is gesteld.

1.2. Gelet op het feit dat de Dierenbescherming voortdurend spreekt over malafide hondenhandel en de titel van het zwartboek Malafide Hondenhandel is, is het ook voor de hand liggend dat Tros c.s. de lijst de Top 5 van malafide hondenhandelaren hebben genoemd. Daarbij hebben Tros c.s. duidelijk aangegeven dat het ging om de hondenhandelaren over wie de meeste klachten waren binnengekomen en dat het ging om een door de Dierenbescherming opgestelde Top 5.

1.3. Tenslotte betwisten Tros c.s. de gevorderde materiële en immateriële schadevergoeding. Er is geen bewijs geleverd van enige materiële schade die Lako Kennels geleden zou hebben. Voorts is de uitzending van Radar niet onnodig grievend jegens Lako Kennels c.s. en er is ook niet op denigrerende wijze over Lako Kennels c.s. bericht. Buiten de enkele opsomming van de Top 5 van de Dierenbescherming is Lako Kennels niet genoemd. A en B zijn in het geheel niet genoemd zodat, aldus Tros c.s., ook van immateriële schade geen sprake is. Daarnaast betwisten Tros c.s. dat er causaal verband zou bestaan tussen de uitzending van Tros Ra-

dar van 24 mei 2004 en enige beweerdelijk door Lako Kennels c.s. geleden schade.

6. De beoordeling in de hoofdzaak

6.1. Allereerst dient onderzocht te worden of Lako Kennels c.s. door de uitzending van Radar van 24 mei 2004 in hun eer en goede naam zijn aangetast. Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord, moet worden bezien of de aantasting ook onrechtmatig is. Bij die beoordeling staan in beginsel twee gelijkwaardige belangen tegenover elkaar; het belang van Lako Kennels c.s. niet lichtvaardig via de media beschuldigd of verdacht gemaakt te worden en het belang van Tros c.s. bij uitingsvrijheid en in dat verband het belang misstanden die de samenleving raken aan de orde te stellen als instantie die informeren, opiniëren en waarschuwend werkzaam is in het belang van het publiek. De juistheid van de aantijging, althans de feitelijke onderbouwing en de inkleding daarvan vormen onder meer omstandigheden die in de afweging van de hiervoor genoemde belangen betrokken dienen te worden. De omstandigheid dat Tros c.s. de onderhavige uitingen hebben gedaan in een informatief en kritisch consumentenprogramma speelt bij deze belangenafweging in zoverre een rol dat Tros c.s. in dat kader de ruimte toekomt op een kritische wijze naar de bedrijfsvoering van Lako Kennels c.s. te kijken. Van de samenstellers van een dergelijk kritisch consumentenprogramma mag echter wel worden verwacht dat zij een grote mate van zorgvuldigheid betrachten, waarbij dient te worden gewaakt tegen nodeloos grievende uitlatingen, verdraaiing van de feiten, ongefundeerde verdachtmakingen of een schending van het recht op wederhoor.

6.2. Aangezien Lako Kennels bij naam is genoemd in een uitzending van Radar die gaat over malafide hondenhandel, is zij aangetast in haar eer en goede naam, zodat thans de vraag aan de orde komt of die aantasting ook onrechtmatig is.

6.3. In tegenstelling tot hetgeen Tros c.s. betogen, kunnen zij zich niet verschuilen achter de bron van de Top 5, de Dierenbescherming. De Dierenbescherming heeft weliswaar de Top 5 samengesteld, maar heeft daarbij onbetwist vermeld dat het ging om een top 5 van handelaren waarover de meeste klachten waren binnengekomen. Tros c.s. hebben vervolgens in de gewraakte uitzending zelf aan die top 5 de kwalificatie van “De Top 5 malafide hondenhandelaren” meegegeven. Deze kwalificatie kan niet aan de Dierenbescherming worden toegerekend. Voorts is op de website van Tros aan de Top 5 op 24 mei 2004 aanvankelijk de kwalificatie van “de slechtste fokkers” meegegeven hetgeen vervolgens op 27 mei 2004 is gewijzigd in “meest beruchte hondenhandelaren” en daarna op 15 juni 2004 in “de hondenhandelaren met de meeste klachten”. Daarbij komt dat het onderzoek van de Dierenbescherming is gelanceerd door een oproep in de uitzending van Radar van 10 februari 2003. Derhalve hebben Tros c.s. niet alleen als een doorgeefluik van informatie van de Dierenbescherming gefunctioneerd, maar zijn zij bij het onderzoek van de Dierenbescherming betrokken geraakt en hebben daar een eigen draai

aan gegeven. Dit stemt ook overeen met het karakter van het programma Radar, dat een kritisch en informeel consumentenprogramma is. Tros c.s. zijn dan ook verantwoordelijk voor de door hen aan de Top 5 meegegeven kwalificaties.

6.4. Het voorgaande brengt met zich dat Tros c.s. onrechtmatig hebben gehandeld jegens Lako Kennels. Immers, aan de kwalificatie van Lako Kennels als nummer 2 op de lijst van de Top 5 van malafide hondenhandelaren, ofwel als de nummer 2 van de slechtste fokkers, of de nummer 2 van de meest beruchte hondenhandelaren, ligt geen gedegen onderzoek ten grondslag. Het eenmalig bezoek dat twee medewerkers van Radar incognito en voorzien van een verborgen camera aan Lako Kennels hebben gebracht is daartoe onvoldoende. Tros c.s. hadden zich dienen te beperken tot de kwalificatie van de Top 5 van de hondenhandelaren met de meeste klachten (welke kwalificatie wordt gestaafd door het onderzoek van de Dierenbescherming), zoals zij op haar website van 15 juni 2004 uiteindelijk ook hebben gedaan. Bovendien was het zorgvuldig geweest indien in de uitzending van Radar het aantal binnengekomen klachten was afgezet tegen het aantal verkochte puppies en het aantal jaren waarop de klachten betrekking hadden. Tevens had Lako Kennels c.s. om commentaar gevraagd behoren te worden. Naar het oordeel van de rechtbank dient het belang van Lako Kennels om niet lichtvaardig aan verdachtmakingen te worden blootgesteld in dit geval dan ook zwaarder te wegen dan het belang van Tros c.s. om hun mening vrij te kunnen uiten.

6.5. Het door Lako Kennels c.s. onder 4.1. sub A gevorderde zal de rechtbank toewijzen in die zin dat een verklaring voor recht zal worden gegeven dat Tros c.s. hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de schade die Lako Kennels heeft geleden als gevolg van de onrechtmatige uitzending van Radar van 24 mei 2004, de onrechtmatige publicatie aangaande Lako Kennels op de website van Tros en de schade die het gevolg is van de weigering tot rectificatie van dit een en ander, welke schade dient te worden opgemaakt bij staat en te worden vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 25 mei 2004. Daarbij heeft te gelden dat in het kader van de schadestaatprocedure nog aan de orde dient te komen de thans nog onderbelicht gebleven aspecten van het causaal verband tussen de onrechtmatige gedraging van Tros c.s. en de door Lako Kennels gestelde schade, de toerekenbaarheid, alsmede het bewijs van de gestelde schade. Zo is het de vraag of de door Lako Kennels geleden schade het directe gevolg is van de gewraakte uitzending van Radar ofwel, zoals de Dierenbescherming heeft betoogd, wellicht (mede) het gevolg is van de brede aandacht voor de wijze waarop de hondenhandel in het algemeen wordt bedreven en door Lako Kennels in het bijzonder.

6.6. De gevorderde verklaring voor recht is in een democratische samenleving noodzakelijk in de zin van artikel 10 lid 2 EVRM. Het belang dat Lako Kennels heeft bij het gevrijwaard blijven van lichtvaardige aantasting van haar goede naam dient te worden gekwalifi-

ceerd als een dringende maatschappelijke noodzaak in de zin van voornoemd artikel.

6.7. Ten aanzien van de gevorderde immateriële schadevergoeding geldt het volgende. De rechtbank acht voldoende aannemelijk dat A en B als gevolg van de onrechtmatige publicaties van Tros c.s. immateriële schade hebben geleden. Tros c.s. hebben ook niet betwist dat A en B leven in een kleine leefgemeenschap, alwaar zij volledig geïsoleerd zijn geraakt doordat zij binnen die gemeenschap worden aangemerkt als malafide oplichters die vanwege financieel gewin jarenlang misbruik hebben gemaakt van het vertrouwen van hun klanten en van de affectie van die klanten voor puppies. Evenmin is betwist dat A en B ook ongevraagd worden benaderd, uitgescholden en ernstig beledigd. De omstandigheid dat A en B in de onrechtmatige uitzending van Radar niet bij naam zijn genoemd, maakt niet dat dit niet aan het onrechtmatig handelen van Tros c.s. te wijten is. Voor dit alles acht de rechtbank een bedrag van €2.000,- per persoon in overeenstemming met de wettelijke maatstaven.

6.8. Tros c.s. zullen als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. De kosten aan de zijde van Lako Kennels c.s. worden begroot op:

- dagvaardingen 143,86

- vast recht 4.400,00

- salaris procureur 1.356,00 (3,0 punt × tarief EUR 452)

Totaal EUR 5.899,86

1. De vordering in de vrijwaringszaak:

1.1. Tros c.s. vorderen, bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, de Dierenbescherming te veroordelen om aan Tros c.s. te betalen datgene, waartoe Tros c.s. als gedaagden in de hoofdzaak tegen Lako Kennels c.s. mochten worden veroordeeld, met inbegrip van de kostenveroordeling, alsmede de Dierenbescherming te veroordelen in de kosten van de vrijwaring.

1.2. Tros c.s. stellen daartoe dat zij de Top 5 niet hebben gepresenteerd als hun eigen Top 5, maar als die van de Dierenbescherming. Bovendien hebben Tros c.s. duidelijk aangegeven dat het in die Top 5 ging om een Top 5 van die hondenhandelaren waarover de Dierenbescherming de meeste klachten had ontvangen. De Dierenbescherming heeft haar rapport de naam Zwartboek Malafide Hondenhandel 2004 meegegeven, hetgeen door Tros c.s. is overgenomen met betrekking tot de Top 5. De Tros c.s. hebben de Dierenbescherming in de uitzending van Radar van 24 mei 2004 een podium geboden voor het lanceren van haar campagne over de malafide hondenhandel. De Tros c.s. hebben in dat kader onder meer de door de Dierenbescherming opgestelde Top 5 uitgezonden. Het spreekt voor zich dat in een dergelijke situatie de Tros c.s. slechts verantwoordelijk zijn voor hun eigen uitzending en niet voor de inhoud van het onderzoek dan wel voor de Top 5 van de Dierenbescherming. Het gevolg daarvan is dan ook dat de Dierenbescherming aansprakelijk is voor de eventuele schade die ontstaan is bij derden, indien zou blijken dat de inhoud van haar onderzoek dan wel de Top 5 onjuist zou zijn.

8. Het verweer

8.1. De Dierenbescherming heeft de vordering gemotiveerd betwist. Zij voert aan dat zij inderdaad op expliciet verzoek van Tros c.s. een top 5 heeft samengesteld van de handelaren waar de meeste klachten over zijn binnengekomen, welke zij aan Tros c.s. ter beschikking heeft gesteld, maar dat het woord malafide door de Dierenbescherming niet is gebruikt. De Dierenbescherming staat dan ook buiten hetgeen Tros c.s. verder met de top 5 hebben gedaan. De Dierenbescherming heeft zelf de top 5 niet gepubliceerd. Het Zwartboek is niet van namen voorzien. Bovendien is de Dierenbescherming niet verantwoordelijk voor de teksten van Tros op haar website. Ook de termen "beruchtste" of "slechtste" zijn niet van de Dierenbescherming afkomstig. De Dierenbescherming is evenmin aansprakelijk voor het uitzenden van opnames gemaakt met verborgen camera en het noemen door Tros van de naam Lako. Ook het ophouden van wederhoor aan Lako c.s. kan de Dierenbescherming niet worden aangerekend, evenmin als de weigering van Tros c.s. om te rectificeren. Kortom, het beweerdelijk onrechtmatig handelen van Tros c.s. staat geheel los van de door de Dierenbescherming aangeleverde top 5, zodat er geen regresrecht bestaat van Tros c.s. jegens de Dierenbescherming. Overigens heeft de Dierenbescherming de binnengekomen klachten na de totstandkoming van het Zwartboek geverifieerd waarbij is gebleken dat de klachten omtrent Lako Kennels werden gehandhaafd. De Dierenbescherming staat derhalve nog steeds achter de top 5. Er circuleren op internet ook andere lijsten waarop Lako Kennels voorkomt waar de Dierenbescherming niets mee heeft te maken. Zo is er een zwarte lijst van broedfokkers waar noch de Dierenbescherming noch Tros iets mee te maken heeft. Er verschijnen regelmatig negatieve berichten over Lako Kennels. Lako Kennels heeft derhalve al een slechte naam. Tenslotte betwist de Dierenbescherming dat enkel de uitzending van Tros Radar de oorzaak is van het teruglopen van de handel van Lako Kennels. De omstandigheid dat de inkomsten van Lako Kennels teruglopen kan ook het gevolg zijn van de brede aandacht van verschillende organisaties die er nu is voor het verschijnsel broedfokkers.

9. De beoordeling in de vrijwaringszaak

9.1. Gelet op hetgeen in de hoofdzaak in rechtsoverwegingen 6.3 en 6.4. reeds is overwogen dient hetgeen in vrijwaring is gevorderd te worden afgewezen.

9.2. Tros c.s. zullen als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. De kosten aan de zijde van Dierenbescherming worden begroot op:

- vast recht 4.400,00
- salaris procureur 904,00 (2,0 punten × tarief EUR 452,00)
Totaal EUR 5.304,00

10. De beslissing De rechtbank in de hoofdzaak

10.1. verklaart voor recht dat Tros c.s. hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de schade die Lako Kennels heeft geleden als gevolg van de onrechtmatige uitzending

van Radar van 24 mei 2004, de onrechtmatige publicatie aangaande Lako Kennels op de website van Tros en de schade die het gevolg is van de weigering tot rectificatie van dit een en ander, welke schade dient te worden opgemaakt bij staat, en te worden vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 25 mei 2004,

10.2. veroordeelt Tros c.s. hoofdelijk om aan A en B te betalen een bedrag van in totaal EUR 4.000,= (vierduizend euro),

10.3. veroordeelt Tros c.s. in de proceskosten, aan de zijde van Lako Kennels c.s. tot op heden begroot op EUR 5.899,86,

10.4. verklaart dit vonnis in deze zaak tot zover uitvoerbaar bij voorraad,

10.5. wijst het meer of anders gevorderde af,

in de zaak in vrijwaring

10.6. wijst de vordering af,

10.7. veroordeelt Tros c.s. in de proceskosten, aan de zijde van Dierenbescherming tot op heden begroot op EUR 5.304,00.

Dit vonnis is gewezen door mr. N.C.H. Blankevoort en in het openbaar uitgesproken op 17 mei 2006.